

Kell a mecénás!

A polgári törvénykönyv eddig is megengedte a magyar ember számára, hogy alapítványt hozzon létre, de semmi sem kapacitálta a magánszemélyeket arra, hogy éljenek e lehetőséggel. Helyettük — jóságos atyákként — az állam élte ki, „közérdekű kötelezettségvállalás” címszó alatt, mecénálódni. Egy darabig. Addig, míg nyilvánvalóvá nem vált, hogy a közpénzből annak juttat, tapsokkal körítve, vörös szőnyeggel szegélyezve, látványosan, díj, ösztöndíj formájában, akinek a zsebéből azt kihúzza. A közpénz, az állami költségvetés valamely nagy bugyriában eltűnt egy időre, majd valamelyik pénzügyi labirintus útvesztőit megjárva, újra felbukkant: mint áldás.

A magyar embernek nem vált, nem válhatott szokásává, hogy művészeket, tudósokat, alkotókat mecénáljon. Az új törvények ezt most megengedik, kérdés, érdekes-e a mai magyar adótörvények mellett ilyen tevékenységet vállalni. Erről kérdeztük Kenéz Ferencet, a Csongrád megyei adóhivatal csoportvezetőjét.

— Örömmel mondhatom, hogy az utóbbi hónapokban megsaporodtak az alapítványok, mind a gazdasági szervezetek, mind a magánszemélyek részéről. S azt is örömmel mondhatom, hogy többféle adókedvezmény is vonatkozik az alapítványtevékenységre. Ha vállalkozó, akkor a befizetett összeg a vállalkozási adóalapját csökkenti, ha magánszemély, akkor pedig a személyi jövedelemadója. Ha az illető évi jövedelme kisebb, mint az alapítványra szánt összeg, akkor évekig is adómentességet élvezhet.

— Részül-e kedvezményben az a személy, aki díj, vagy ösztöndíj formájában pénzt kap az alapítványból?

— Adómentes minden olyan hozadékból származó összeg, melyet az alapítvány megjelölt céljának megfelelően fizetnek ki. Például, ha valaki alapítványt tesz, mondjuk 35 éven aluli realista festő támogatására, s ha ennek hozadékból olyan személy részesül, aki az említett kifizetésnek megfelel, akkor nem adózik az összeg után. Ha ugyanezen alapítványból, mondjuk egy gyógyszerfeltalálót támogatnak — ami nem lehetetlen —, rá már nem vonatkozik az adókedvezmény, hiszen az alapítványt nem az egészségügyvel kapcsolatos kutatómunka támogatására írták ki. Adómentes a külföldi

pénzből létrehozott (ilyen a Soros is) és az 1988. január 1-je előtt született alapítvány. (Az utóbbiból igen kevés van, ilyen például Pető Andrásé, ami mozgássérült gyerekek számára született.)

— Ma Magyarországon létezik egy úgynevezett AIDS-alapítvány. Tétélezzük föl, hogy — adja ég — feltalálják a kór ellenszerét, és öt év múlva felszámolják a betegségét. Mi lesz akkor az alapítvánnyal?

— Miután ezt társadalmi szervezet hozta létre, a pénzt más, hasonló célra felhasználhatják. A magánszemély által létrehozott alapítvány is az államra száll akkor, ha annak célja megszűnt, s közben az alapító — aki az új célt meghatározhatná — meghalt.

— Erdemes-e ma ebben, a szemmel láthatóan növekvő inflációban alapítványt tenni?

— Az erre szánt pénzt természetesen pénzhivatalnál kamatra érdemes elhelyezni, de még jobb vállalkozásba fektetni. Igaz, az utóbbinak is van rizikófaktora, de tétélezzük fel, hogyha valaki komoly összeget szán ilyen célra, az már el tudja dönteni, milyen vállalkozásba érdemes a pénzt fektetni. Az adó szempontjából pedig a leglényegesebb az, hogy az alapító konkrét, ugyanakkor széles értelemezhető célt szabjon az összeg felhasználhatóságát illetően, s a kuratórium dolga, hogy rugalmasan, ne mereven értelmezze az alapító okiratban deklaráltakat. Egy biztos, valamilyen szempontot mindig kell találni, ami az adómentességet biztosítja. Hiszen mecénásokra nagy szüksége van ennek az országnak s a támogatás akkor ér valamit, ha azt semmilyen adó nem sújtja.

Pacsika Emília

Új épület a felsőoktatásnak

Az MSZP szegedi szervezőbizottsága áttekintette a felsőoktatás helyzetét városunkban. A közelmúltban több olyan intézkedés történt, amelyek következtében egyes területeken enyhült a zsúfoltság, javult a felsőoktatás presztízse, azonban ezek nyomán csak még nyilvánvalóbbá vált, hogy radikális javításra van szükség. Nemzeti érdekünk, hogy a középiskolákban idén megjelent demográfiai csúcs okozta állapotok ne ismétlődjenek meg a felsőoktatásban, ezért felhívással fordulunk valamennyi politikai párthoz, szervezethez és felsőoktatási intézményhez egy helyi felsőoktatás-politikai fórum közeli megrendezésére. A fórum feladata lenne mindazon módszerek és lehetőségek felkutatása, melyek segítségével az esetleges központi támogatáson túlmenően a helyi erőforrások megfelelő átrendezésével a felsőoktatás mennyiségi és minőségi fejlesztése számottevően megvalósulhatna.

A szervezőbizottság úgy látja, hogy a volt munkás-örökség Tábor utcai épülete oktatási célokra alkalmas. Itt létrehozható a nyugati nyelveket oktató tanárok képzésének szegedi bázisa.

MSZP szegedi szervezőbizottsága

Kulturális fórum

Magyarországot is meghívták arra a kétnapos nagyszabású európai kulturális fórumra, amely csütörtökön kezdődött a franciaországi Blois városában Jack Lang francia kulturális miniszter, egyben a város polgármestere kezdeményezésére. A fórum megnyitását megelőzően az EKG 12 tagállamának miniszterei tartottak nem hivatalos tanácskozást.

A fórumon, mintegy 20 európai állam kulturális minisztere és körülbelül 100 meghívott művész, kulturális szakember vesz részt. Jack Lang a megbeszélésekre Glatz Ferencet is meghívta, a magyar miniszter azonban másirányú elfoglaltsága miatt nem tudott elmenni Bloisba, s felkérésére Kópeczi Béla akadémikus, a magyar UNESCO-küldöttség vezetője, a tárca korábbi birtokosa képviseli a minisztériumot.

Krámer György: Támad a szél

Nagy László felvétele

„A tánc is alapvetően színház”

Balettestek a Kisszínházban

A színház balett-tagozatának művészi értelemben vett létkérdései — úgy tűnik — lassan-lassan megoldódnak. A tavalyi évad Diótörő produkció szellemiségéhez és az úgynevezett hagyományos balettdolgozások útjához képest merőben más irányt jelölt ki az évületes számára Krámer György és Imre Zoltán.

Felújított háromteteles baletttestjük műfaja egyetlen fogalommal jelölhető: táncszínház. Nincs most értelme azon töprengeni, hogy a formájában és tartalmában is tradicionális balett csak akkor válik-e valóban formázó és megmutató erejűvé, ha magas — és elsősorban egyéniségekre építő — táncművészeti színvonallal és tánctechnikai tudással párosul, vagy sem. Gyanítom persze, hogy míg ez elengedhetetlenül fontos a hagyományos balett esetében, a táncszínházi produkciókban nem feltétlenül az. Itt ugyanis a koreográfia asszociáció-gazdagságára, a koreográfus művészi üzenetére helyeződik a hangsúly, s az összehátas szempontjából — mint minden színház esetében — legalább olyan fontos a díszlet, a jelmez, a zene, mint a tánc. Bár Krámer György fogalmazta meg a társulat ilyen igényét: „Hiszem, hogy a műfajunk, a tánc is alapvetően színház”, a látott produkciók alapján bizonyos, hogy Imre Zoltánnal közös ars poetikájukat mondta. Úgy érzem, hogy itt és most, az együttes fejlődésének megfelelően is a helyes utat választották.

Egyelőre a társulatban nagyok a kvalitásbeli különbségek; Zarnóczai Gizella, Pataki András, Prepeliczay

Annamária és Juronics Tamás képesek bizonyítani, hogy a tánc egyfajta nyelv, média, amelyben a test minden porcikájának (az arcnak is) a belső átélést kell sugározni. A másfél órás önálló est első produkciója — Imre Zoltán: Stabat Mater — témájában és súlyában is az est gerincét képezte. A másik két koreográfia — Krámer György: Támad a szél és Imre Zoltán: Asszony szerelem — asszonyors — etűdszerű kompozíciók, „futamok” egy téma rövid, csattanós feldolgozásához.

A Stabat Materben Pergolesi zenéjére bevonuló figurák a hetéköznapi asszonyai. Időhöz és térhez köthető lények, a tánc a szenvedéstörténetükről szól. Mintha Michelangelo Pieta kompozí-

ciójában (ez a produkció záró képe is tulajdonképpen) nem a szenvedő Krisztus, a vértanúhalált halt Fiú alakjára, hanem a fájdalomtól megtört Anyára koncentrálna figyelmünk. A bibliai Mária-arc mögötti szenvedés mibenlétét kutatta a koreográfus, az asszonyiség örök kérdéseit, a nőiség sorsszerűségét. Ilyenformán a táncfantázia dinamikáját a férfihöz rendeltetett, hogy szenvedésre szülje a Fiút, vagy a Fiú, akinek végig kell járnia sorsát?

A Támad a szél koreográfiaja Mártha István Hangnaplójára készült. Furcsán hangozhat ez a szóösszetétel, de végül is arról van szó, mint a napló esetében. Benyomások, hangulatok megfogalmazásáról, melyből mozaikszzerűen felépül egyfajta valóságkép. Mártha István mai magyar hangvalóságképe groteszk, kakaofónikus hangzású. A lány, népies ritmussal a dübörgő, forradalmi lendületű hangorkánig terjed. A koreográfia is ennek megfelelően nagyon finom kifordítása a keserű magyarországnak, de az igazán groteszk hangsúlyt csak a forradalmi lendülettel záruló csoporttánc esetében sikerült megtalálni.

Négy szerelem története bontakozik ki az utolsó koreográfiában, egy asszony sorsának négy epizódja a négy férfikor (ifjú, meglelt férfi, középkorú zsarnok, beteg aggyastán) tükrében. Schumann dalainak a hangulatát és miliójét nagyon jól érzékeltette Imre Zoltán az enteriőrjeivel, de a dalokból sugárzó szenvedélyt eléggé közhelyes táncmegoldásokkal jelenítették meg. Ez lehet az oka annak, hogy a romantika szép hagyományait szentimentalizmusra cserélődött fel, nem beszélve arról, hogy sem egyik, sem a másik stílus nem bír el egy olyan kellekét, mint a nyikorgó toloszék. Míg a Stabat Materben a díszlet is a jelmez (Csik György munkája) ötletesen belesimul a táncfantáziába, addig a Támad a szél kocsmái könyöklőpultja és itt a toloszék felesleges dúsítás, amelyre csak azért, hogy külsősejében is színház legyen a balett — véleményem szerint — semmi szükség. Mert olyan színázi momentum és nyomatékosító kellék, amely nem kiegészíti, hanem a helyébe lép a táncnak kifejezhető és megmutatható állapotoknak és érzelmeknek.

P. Sz.

Nagy Márta

Az úttörő már nem légyfogó

A múlt héten Szeged úttörővezetői értekezletet tartottak a Balázs Béla Úttörőházban, ahol az előre kiadott vitaanyagok (a MUSZ 43 évének áttekintése; céljai, feladatai, új alapszabály-tervezet) megbeszélése után elvi előterjesztések hangzottak el a városi úttörőszövetség létrehozására, összetételére, valamint új szervezeti formák kialakítására. Majd küldötteket választottak az úttörővezető X. országos konferenciájára, és a megyei konferenciára.

Az értekezlet eredményeiről, illetve a mozgalom megújulásának lehetőségeiről és nehézségeiről beszélgettünk Korom István városi úttörőrelnökkel.

— Hogyan összegezzük az értekezlet tapasztalatait? — Pontokba szedett összegzéssel nem szolgálhatok, mivel egy sokéves folyamat legelső lépéseit tettük meg, így a legtöbb gondolatunk a tervezet szintjén áll, most leginkább diagnosztizálunk. Viszont már azt is nagy haladásnak tartom, hogy ezen az értekezleten mindenki spon-tán, s nem előre leírt véleményeket, javaslatokat és kritikákat mondott el. Az

értekezleten jelen voltak a cserkészcsoporthoz vezetői is, és meghívtunk minden olyan vezetőt, akik a gyermekek életének, sorsának alakításában részt vállaltak.

— Az alapszabály-tervezetben azt olvastam, hogy az úttörőmozgalom célja többek között a boldog, egészséges és öntevékeny gyerekek nevelése. Ez így nagyon szépen hangzik. De kik fogják erre nevelni a gyerekeket, mikor nagyon sok pedagógus saját életében nincsenek ilyen értékek és társadalmunk egészében is csak helyel-közzel léteznek ezek a tulajdonságok?

— Sajnos ez így van. De én szeretnék optimista lenni, hogy akadnak majd olyanok, akik megértik szándékunkat és szívvel-lélekkel segítségünkre lesznek. Optimizmusom nem légből kapott. Érkeznek hozzánk apró visszajelzések, amelyekből kiderül, hogy ha nem is sokan, de mellénk állnak, és aktív részvételükkel mozgalmunk megújítását szolgálják. Pillanatnyilag egy „stabil manó” szeretnénk létrehozni a pedagógusok körében, akik magukéva teszik új célkitűzéseinket.

— Gondoltak-e arra, hogy

a legtöbb szülő ha nem is negatív, de semleges érzelmeket táplál az úttörővel szemben, így aztán a megújulási szándékot nemigen fogják támogatni?

— Igen, gondoltunk erre is. Szeretnénk valamilyen módon megszüntetni a szülők előítéleteit. Egyelőre a formát keressük, ahogy a legközvetlenebb módon szólhatnánk a szülőkhöz, hogy

lássák, mi valóban a gyermekek boldogulását tűztük ki célul.

— Megújulásról beszélt az imént, szándékuk humanus, emberközpontú és értékorientált. Mindezen célok elérésére nem találna alkalmasabbnak egy minden porcikájában új gyermekszervezetet?

— Az úttörőmozgalom hagyományokkal rendelkezik,

1989. ÉVI ADATGYŪJTÉS

Szeged város és környéke	
I. Taglétszám:	
1. A kisdobosok létszáma	7 934
2. Az úttörők létszáma	11 077
Összlétszám	19 011
3. Az ifik létszáma	95
4. Úttörővezetők létszáma	1 085
Összlétszám	20 191
II. Táboroztak:	
1. Belföldön	1 799
2. Külföldön	321
Összesen	2 120
III. Az úttörőcsapatok száma	
IV. Egyéb létszámok:	
Általános iskolák száma	
Általános iskolai tanulók létszáma:	
1. Szegeden	19 615
2. Város környéke	3 217
Összesen	22 832

Megjegyzés: 3 ezer 821 gyerek nem úttörő vagy kisdobos. Készült az 1989. október 20-i állapot szerint!